

mini przewodnik

free

+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

Trasa wycieczki: Zwiedzamy powiat wrzesiński - część III

czas trwania: 5 godzin, typ: samochodowa, liczba miejsc: 8, stopień
trudności: bardzo łatwa

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Opis wycieczki

Zwiedzanie trzeciej części atrakcji ziemi wrzesińskiej zaczniemy od Kaczanowa, gdzie przy drewnianym kościele św. Marcina stoi drewniany, rzeźbiony słup z połowy XIX wieku. Wykonał go urodzony w Kaczanowie Józef Kalasanty Jakubowski, profesor gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu. Na samym szczycie słupa znajduje się figura św. Jana Nepomucena, po bokach zaś płaskorzeźby o różnej charakterystyce. Dodatkowo rzeźba jest "poprawiana" przez naturę, czyli deszcz, wiatr, słońce, mrozy.

Następnie zapraszam do Nowej Wsi Królewskiej, gdzie znajduje się XVI wieczny drewniany kościół pod wezwaniem św. Andrzeja. Ciekawostką jest, że kościół ten posiada wiele cech wspólnych z drewnianymi kościołami Małopolski. Wynikało to z faktu, że wieś należała do kiedyś potężnego miasta powiatowego - Pyzdry i być może któryś z zarządców pochodził z Krakowa. Najprawdopodobniej najął cieśli z tych okolic do budowy kościoła.

Następnie udajemy się do Biechowa, gdzie pierwszy drewniany kościół istniał już prawdopodobnie w XI wieku. Przechodził z rąk do rąk, aż doprowadzono do jego ruiny w XVII wieku. Nowy drewniany kościół powstał w tym samym wieku, a w XVIII wieku wybudowano tutaj drewniany klasztor dla księży Filipinów z Gostynia, których sprowadził Świetosław Smarzewski, nowy właściciel Biechowa. Pod koniec XVIII wieku wybudowano nowy murowany kościół, od 1969 roku urzędują tutaj oo. Paulini. W kościele zachowany został styl barokowy oraz rokoko.

Kolejnym punktem na naszej trasie jest Kołaczkowo, gdzie znajduje się śliczny klasycystyczny XIX wieczny pałac z monumentalnym portykiem od strony frontu. Ciekawostką jest fakt, że od 1920 właścicielem pałacu i tzw. resztówki był pisarz-noblista Władysław Reymont, który zasłynął powieścią z życia polskiej wsi. W jednej z sal znajduje się izba z pamiątkami po wielkim pisarzu.

Kolejnym bardzo ciekawym miejscem jest Borzykowo, gdzie znajdowała się dawna granica zaboru rosyjsko-pruskiego. Postawiono tu dwie budki-strażnice, a na tablicach można przeczytać o atrakcjach regionu. Na sam koniec zapraszam do miasta Pyzdry, niegdyś królewskie i potężne miasto, które swoim znaczeniem dorównywały w XV wieku Kaliszowi czy Sandomierzowi, niestety liczne grabieże i niszczenie miasta (m.in. dwukrotnie przez Szwedów), a następnie stał się nadgranicznym ośrodkiem Cesarstwa Rosyjskiego, co doprowadziła do jeszcze większego upadku miasta.

W Pyzdrach znajduje się min gotycki kościół farny z XV wieku, który po licznych pożarach pozostawał w ruinie, stąd wzięło się popularne przysłowie wśród brydżystów: "goły jak kościół w Pyzdrach", znacznie cenniejszym zabytkiem jest pofranciszkański klasztor z barokowym wyposażeniem, obecnie w klasztorze znajduje się muzeum, z którego można przedostać się do muzeum z pozostałościami gotyckich i renesansowych polichromii oraz 18 malowideł Adama Swacha, na sam koniec zapraszam na rynek pyzdarski gdzie znajduje się dość ciekawy drewniany dom podcieniowy z XVIII wieku.

Program wycieczki

Kaczanowo Słup na cmentarzu

Na cmentarzu przy drewnianym kościele św. Marcina w Kaczanowie stoi rzeźbiony słup z 1854 r. Na jego szczycie umieszczono figurę św. Jana Nepomucena, a na bokach widnieje szereg niewielkich płaskorzeźb o różnorodnej tematyce. Niektóre przedstawiają np. wątki z historii Polski. Autorem tej rzeźby był urodzony w Kaczanowie Józef Kalasanty Jakubowski (1786-1877), absolwent gimnazjum w Trzemesznie, profesor gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu. Miał wszechstronne zainteresowania: prowadził badania regionalne, zajmował się botaniką, pisał wiersze, rzeźbił. Przyczynił się do założenia w Kaczanowie szkoły i biblioteki, ufundował też stypendia dla zdolnej młodzieży wiejskiej.

Nepomuk czuwający nad parafianami w Kaczanowie ma niezwykle wygląd. Dzieło artysty od ponad półtora wieku "poprawia" naturę; deszcze, mróz i promienie słoneczne dodały swój modelunek zacierający szczegóły rzeźby, ale przydający jej szacownego piękna.

52°17'29"N 17°34'51"E | na mapie:A

Nowa Wieś Królewska Małopolski kościół w Wielkopolsce

Kościół św. Andrzeja w Nowej Wsi Królewskiej wzniesiono w latach 1550-1580. Na początku XVIII w. do świątyni z

kwadratową nawą i trochę węższym prezbiterium dostawiono wieżę. Wszystkie dachy kryte są gontami. Wyposażenie wnętrza w dużej mierze reprezentuje styl renesansowy (dwa ołtarze, ambona, rzeźby na belce tęczowej, kropielnica). Odkryte w 1980 r. na ścianach fragmenty XVI-wiecznej polichromii starannie odnowiono i warto je zobaczyć.

Historycy sztuki stwierdzili, że wiele elementów tej świątyni wykazuje cechy wspólne z rozwiązaniami spotykanymi w drewnianych kościołach w Małopolsce. Skąd takie niezwykle przeniesienie wzorców? Wyjaśnia to przymiotnik Królewska w nazwie wsi, która wchodziła w skład dóbr koronnych starostwa pyzdrskiego. Zapewne któryś z zarządców pochodził z Krakowa, a może do budowy świątyni zatrudniono cieśli sprawdzonych przy innych pracach wykonywanych dla króla? Wiek XVI to przecież okres rozkwitu sztuki inspirowanej przez monarchę i jego otoczenie, a stolicą Polski był jeszcze wtedy małopolski Kraków.

52°15'31"N 17°34'58"E | na mapie:B

Biechowo Późnobarokowy kościół NMP

Znana dziś bryła świątyni powstała w XVIII wieku. Kościół należy do Sanktuarium Matki Boskiej Pocieszenia.

52°14'48"N 17°32'37"E | na mapie:C

Kołaczkowo

Reymontowskie marzenia i duch klasycyzmu

Kołaczkowo to stara wieś szlachecka, obecnie siedziba gminy, której ozdobą jest klasycystyczny pałac z początku XIX w. z monumentalnym ośmiokolumnowym portykiem od frontu.

Od 1920 r. właścicielem pałacu i otaczającego go parku, czyli tzw. resztówki po dawnym majątku, był pisarz Władysław Reymont, noblista, uhonorowany tym najwyższym wyróżnieniem literackim w 1924 r. za *Chłopów*, realistyczną powieść z życia wsi polskiej w XIX w.

Niestety, słabe zdrowie i niespokojny duch Reymonta nie pozwoliły mu zbyt długo cieszyć się urokami ziemiańskiego życia. Pisarz zmarł w 1925 r. i został pochowany na Powązkach w Warszawie, a pałac przeszedł w posiadanie rodziny Juraszów z Poznania.

Po wojnie majątek został znacjonalizowany i obecnie w pałacu mieści się Gminny Ośrodek Kultury, a w jednej z jego sal izba muzealna z pamiątkami po wielkim pisarzu. Na ścianie pałacu znajduje się płyta upamiętniająca Reymonta, wmurowana w setną rocznicę jego urodzin, natomiast w parku - pomnik noblisty i jego najważniejszych bohaterów literackich: Jagny i Boryny.

Przy okazji pobytu w Kołaczkowie warto również obejrzeć miejscowy kościół parafialny wzniesiony w latach 1830-1836 w pełnej szlachetnej prostoty i dostojności czystej formie klasycystycznej.

52°13'03"N 17°37'13"E | na mapie:D

Borzykowo

Parking na granicy

Na mocy postanowień kongresu wiedeńskiego z 1815 r. ziemie Wielkopolski zostały podzielone między dwóch zaborców. Mimo kordonu granicznego obie części regionu utrzymywały cały czas żywe kontakty, kultywowano też (nie zawsze legalnie) dawne powiązania gospodarcze. Przebywanie przez ponad 100 lat pod różnymi rządami nie mogło jednak pozostać bez żadnego wpływu - do dziś odnotowuje się pewne różnice w mentalności mieszkańców po obu stronach nieistniejącej już granicy. Najbardziej widoczne są odrębności w budownictwie (np. występowanie lub brak tynków na ścianach domów czy różny stopień spadzistości dachów). Po odzyskaniu niepodległości różnice te nie stanowiły jednak problemu przy połączeniu obu części Wielkopolski.

Ciekawostką jest odtworzenie niemiecko-rosyjskiego przejścia granicznego między Borzykowem a Pyzdrami. Na parkingu przy drodze nr 442 w 2004 r. ustawiono jako atrakcję dwie budki strażnicze, z których wyglądają rzeźbione umundurowane postacie o groźnych minach. Tablice umieszczone obok opisują historię tego miejsca i propagują walory okolicy. Wydawane tu certyfikaty upoważniają do "wolnego od cła przewozu beli sukna i bańki nafty albo worka pyr i pięciu tuczonych gęsi".

52°11'33"N 17°39'60"E | na mapie:E

Pyzdry

Królewskie miasto nad Wartą

W 1383 r. zdarzyła się w Pyzdrach niezwykła historia. W czasie oblężenia miasta podczas wojny domowej Grzymalitów z Nałęczami wystrzelono z armaty kamienną kulę, która zgruchotała bramę zamkową i pozbawiła życia stojącego tuż za bramą Mikołaja, proboszcza z pobliskiego Biechowa. To wydarzenie, odnotowane w kronice Janka z Czarnkowa, jest najstarszą wzmianką źródłową o użyciu w Polsce artylerii.

Pyzdry były własnością królewską i siedzibą starosty, a od drugiej połowy XIV w. miastem powiatowym w województwie kaliskim. W XV w. dorównywały znaczeniem Kaliszowi i Sandomierzowi.

W 1818 r. miasto utraciło rangę stolicy powiatu, przez 100 lat stanowiło nadgraniczny ośrodek Cesarstwa Rosyjskiego, a okresowo (1870-1919) było nawet pozbawione praw miejskich. Obecnie liczą niewiele ponad 3 tys. mieszkańców i są centrum gospodarczym rolniczej gminy. Obchodzona w 2007 r. 750. rocznica lokacji była okazją do przypomnienia bogatych dziejów miasta.

Do naszych czasów przetrwał kościół pofranciszkański z ok. 1339 r., w obecnej formie późnobarokowy. W przyległym klasztorze mieści się Muzeum Regionalne, przez które można wejść do krużganków, gdzie warto zobaczyć pozostałości polichromii późnogotyckiej i renesansowej z XV-XVI w. oraz 18 malowideł Adama Swacha z 1733 r. Przed muzeum stoi żeliwny słup z dawnej granicy prusko-rosyjskiej.

Późnogotycki kościół farny pochodzi prawdopodobnie z drugiej połowy XV w. Po pożarach w 1768 i 1807 r. znajdował się przez wiele lat w ruinie; od tego pochodzi popularne wśród brydżystów powiedzenie "goły jak kościół w Pyzdrach". Wieże świątyń, usytuowanych na wysokim brzegu Warty, dominują w panoramie miasta.

52°10'14"N 17°41'24"E | na mapie:F

Pyzdry

Zespół klasztoru Franciszkanów (XIV-XVIII w.)

Zespół klasztoru Franciszkanów (XIV-XVIII w.).

52°10'04"N 17°41'29"E | na mapie:G

Pyzdry

Drewniany dom podcieniowy (1768)

Drewniany dom podcieniowy (1768).

52°10'12"N 17°41'22"E | na mapie:H

Zdjęcia dodane przez (w kolejności): , fot. marekpic,
marekpic, marekpic, marekpic, basiakos, marekpic,
marekpic

Trasa dodana przez: marekpic

Przewodnik wygenerowany w serwisie
www.polskaniezwykla.pl. Wszystkie prawa zastrzeżone.
Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być
reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny,
mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do
innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie
danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu.
Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano:
niedziela 19 maja 2024 16:33:00

miniprzewodnik

